

сира у коју се мијења казеин дјеловањем сиришног фермента химозина; пептонизирајуће бактерије — врста бактерија, које потпуно растварају бјеланчевине уз стварање неугодног мириса и укуса; рН (од 0—14) — реакција (кисело, неутрално или лужнато стање); путрефакција — гњиљење, распадање; синереза — стезање.

Инж. Ђуро Докмановић, Загреб

ПОЉОПРИВРЕДНЕ ЗАДРУГЕ НОСИОЦИ ОТКУПА МЛИЈЕКА

Опскрба млијеком код свих новоподигнутих великих мљекара већ неколико година је највећи проблем, нарочито акутан за Загребачку мљекару, која се убраја по своме капацитету међу највеће објекте у земљи.

Осјетно варирање у откупу млијека последњих неколико година најбоље илустрира слиједећа табела:

година	откупљено млијеко	просјечни дневни откуп
1949	19,437,000	53.252
1950	12,811,000	35.100
1951	13,253,000	36.310
1952	15,823,000	43.352
1952	19,469,000	53.331
1954	15,752,000	43.156
1955	12,014,000	32.916

Дневни откуп млијека последњих неколико година, како то приказује горња табела, кретао се у просјеку између 30—50.000 лит, а капацитет мљекаре износи 100.000 литара. Узрока ниском откупу млијека пријашњих година има више, а најважнији су: ниска продукција млијека по једној крави, неједнолика производња преко године, лоша прехрана стоке нарочито зими, откупне цијене млијека организација откупа млијека и продаје и друго.

У даљем излагању осврнут ћу се на проблем организације откупа млијека у загребачкој мљекари. Још у половини прошле године, прије доношења Уредбе о предаји откупа пољопривредних производа задружним организацијама, Загребачка мљекара је дала иницијативу, да се сва сабиралишта на терену са централним погоном у Загребу предају задругама. Тај приједлог Загребачке мљекаре од стране надлежних органа власти и задружних организација није прихваћен, већ је усвојено гледиште да се цјелокупни откуп преда само задругама, а на једногодишње управљање и 6 конзумних погона, који се налазе у околици Загреба. Конзумним сабиралиштима, која су предана задругама, подужеће признаје уз договорену откупну цијену произвођачу и цјелокупну режију око обраде млијека. Задруге, које су преузеле погоне, уговором су везане на количину и квалитету млијека, које испоручују подужећу.

Последњих 6 мјесеци склопљен је уговор о предаји откупа млијека са 85 пољопривредних задруга. Уговори између задруга и подужећа углавном садржавају: откупне цијене млијека, зимске и љетне, утврђују се споразумно. Зимска цијена млијека од 1 студенога до 1 свибња, односно липња износила је 23 динара на бази 3,6% масти. Љетње откупне цијене утврђене су на 22—23 динара на бази 3,6% масти. Код одређи-

вања цијена судјелује Сточарски савез НРХ, котарски задружни савези, средишње сточарске задруге, пољопривредне задруге, органи власти и Загребачка мљекара. Последњу годину дана Загребачка мљекара плаћа произвођачима повољне цијене, и због тога овог прољећа није било потешкоћа у опскрби града Загреба млијеком. На повећани откуп и производњу млијека уз повољне цијене знатно је утјецала и употреба крмне смјесе у прехрани стоке, коју је Загребачка мљекара уз цијену од 25 Дин. преко пољопривредних задруга продавала произвођачима. Преко зиме и прољећа распродано је око 200 вагона крмне смјесе. У погледу квалитете млијека захтијева се најмање масноћа од 3,2%, киселост 7,5° SH и специфична тежина најмање 1,028. Сабиралишта и задруге боре се у вајоштријој форми против киселости и разводњавања млијека. На том пољу нарочито се очекује помоћ од недавно формираних мљекарских одбора при свим погонима на терену и од Централног одбора при мљекари Загреб. У мљекарске одборе сабиралишта изабрани су представници пољопривредних задруга, на којем дјелује погон, представници средишњих сточарских задруга и пољопривредних станица. У основи Централни одбор при мљекари Загреб изабрано је 12 представника опћих пољопривредних задруга, који су уједно и предсједници мљекарских одбора при погонима, представник НО Загреб и представник Средишње сточарске задруге котара Загреб. За предсједника Централног одбора Загребачке мљекаре Загреб изабран је предсједник Пољопривредне задруге Иванић Град друг Брегеш Славко, дугогодишњи мљекарски и задружни функционер. Задаћа је мљекарских одбора да испитују може ли се повећати производња млијека, проширити крмна база извршити селекцију стоке, надале контролирати музност, одређивати реалне откупне цијене, подизати квалитету и хигијену млијека, трошити фондове за унапређење мљекарства, радити око снижења трошкова производње, те сва остала друга питања, која су у вези с производњом, прерадом и прометом млијека.

Загребачка мљекара осигурава свакој задрузи, која откупи количину млијека, на коју се уговором обвезала 1 динар по литри за фонд унапређења мљекарства. Ако задруга подбаци план откупа млијека, онда тај фонд износи 0,50 динара по литри. Фонд за унапређење мљекарства је искључиво намјенски и може се трошити само за унапређење мљекарства. Досадашња искуства у вези с пољопривредним задругама говоре, да је пут, којим смо пошли, добар и правилан. Даљим ангажирањем пољопривредних задруга, мљекарских одбора и Загребачке мљекаре у будућности вјерујемо, да ће сви проблеми мљекарства бити што правилније рјешавани у корист произвођача и потрошача.

*Квалитетан и добро припремљени јогурт је љепши нај-
прикладнији мљечни напитање! Хранљивији је од конзумног
млијека, освежује и љековији је!*
